Region Stockholm

19

Yttrande över motion 2020:14 av Gabriel Kroon med flera (SD) om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalhantering

HSN 2020-0309

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Verksamhetsplanering och uppföljning
Jeanette Nyström

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-05-07

HSN 2020-0309

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2020:14 av Gabriel Kroon med flera (SD) om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalhantering

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2020:14 om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalhantering. I motionen föreslår Gabriel Kroon med flera (SD) Regionfullmäktige besluta att ”inleda och bedriva en informationssatsning riktad mot de hedersutsatta miljöerna, om vilka möjligheter som finns for att skydda och säkra personlig information i journalsystem och nätjournaler”.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2020:14 om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalhantering av Gabriel Kroon med flera (SD)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i valfrihets- och tillgänglighetsberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2020:14 om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalföring överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Inom hälso- och sjukvården är det av yttersta vikt att sekretessen upprätthålls och att patienternas integritet skyddas, särskilt för personer som lever i hedersförtryck eller någon annan utsatt situation.

I september 2016 fastslog dåvarande landstingsfullmäktige ett regelverk för invånarens direktåtkomst till journalinformation inom dåvarande Stockholms läns landsting (LS 2015-1549). Landstingsfullmäktige gav även hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att förvalta och följa upp regelverket och vid behov besluta om ändringar av eller tillägg till detta.

Inera AB som ägs av Sveriges kommuner och regioner (SKR), koordinerar och utvecklar digitala lösningar för dessa. De har tagit fram ett nationellt ramverk för invånares åtkomst till e-tjänsten Journalen som gäller för alla regioner. Ramverket består bland annat av principer för när information inte ska tillgängliggöras, till exempel när det finns ”uppgifter som kan vara till men för en person som befinner sig i våldsutsatthet.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården har en vårdgivare som medger enskild direktåtkomst till sina patientuppgifter också ett ansvar att tillse att det finns ett ”system för bedömning” av uppgifter som kräver ett särskilt skydd i förhållande till den enskilde patienten.

Via e-tjänsten Journalen kan invånare själva nå sin journal genom säker inloggning via e-legitimation i 1177 Vårdguidens e-tjänster. Journalen gör det möjligt för invånarna att läsa ett urval av sin journalinformation från hälso- och sjukvården via nätet. Tjänsten utgör ett viktigt led i strävan att göra patienterna mer involverade i sin egen vård.

All åtkomst till journalen loggas och kan kontrolleras i efterhand. Det finns också möjlighet för patienten att med en enkel knapptryckning via 1177.se försegla sin egen journalåtkomst. Förseglingen kan göras för enskild mottagning/avdelning eller för allt innehåll. Förseglingsfunktionens huvudsakliga syfte är just att kunna utgöra ett skydd för personer som är oroliga för att de ska övertygas av någon, till exempel en närstående, att öppna och visa journalen. När journalen är förseglad framgår därför inte att försegling skett, utan endast att ingen information finns att visa. Upplåsning kan endast ske på patientens egen begäran, med hjälp av en blankett som vårdgivaren tillhandahåller och hjälper patienten att fylla i, samtidigt som vårdgivaren kontrollerar att inget våld eller hot har föregått

begäran om upplåsning. Försegling kan även ske på vårdens eget initiativ, efter bedömning av att åtkomsten kan vara till men för patienten.

Tydlig och lättillgänglig information till invånare kring e-tjänsten Journalen, dess innehåll och vem som kan ta del av informationen samt möjligheterna att försegla information finns att tillgå på webbsidan 1177 Vårdguiden.

På motsvarande sätt finns lättillgänglig information för vårdgivare på webbsidan Vårdgivarguiden som riktar sig till medarbetare i vården. Där finns information om hur vårdgivare kan hjälpa till med att dölja viss journalinformation på nätet. Där finns också särskild information kring vad man som vårdgivare ska tänka på för att skydda utsatta personer.

Vårdgivarguiden belyser att det finns personer som lever under sådana förhållanden att de kan övertalas att visa journalinformation på nätet. På webbsidan finns det regionala vårdprogrammet om våld i nära relationer publicerat som syftar till att ge stöd och vägledning till all hälso- och sjukvårdspersonal som möter personer från 18 år som utsatts för våld i en nära relation. Vårdprogrammet syftar också till att vara ett stöd i att ta fram lokala rutiner som kan tillämpas i arbetet med våld i nära relationer. Vårdgivare uppmanas vara lyhörda och vid behov vidta åtgärder för att information från journalen inte ska visas via e-tjänsten Journalen.

Vårdgivarguiden informerar även om att de som har frågor och funderingar kring hedersrelaterat förtryck och våld kan vända sig till resurscentrum Origo som samarbetar med Region Stockholm och Polismyndigheten.

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck
Mot bakgrund av beslut i Region Stockholms budget 2018 (LS 2017-0452) har hälso-och sjukvårdsförvaltningen tagit fram en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck (HSN 2019-2012). Handlingsplanen är avgränsad till hälso- och sjukvården och ger en riktning för hälso- och sjukvårdens insatser i Region Stockholm, både gällande pågående och planerade insatser mellan åren 2020–2022.

Hälso- och sjukvården kommer dagligen i kontakt med våldsutsatta men för att upptäcka hedersrelaterad våldsutsatthet krävs särskild kunskap om denna typ av våld och dess olika uttrycksformer.

Syftet med handlingsplanen är att ge en sammanhållen riktning och öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer inom hälso- och sjukvården och tandvården. Handlingsplanen belyser vikten av att samordna insatser och tydliggöra ansvar samt stödja vårdgivarna i deras dagliga arbete. För att uppnå syftet

med handlingsplanen ska hälso-och sjukvårdsförvaltningen genomföra föreslagna insatser tillsammans med berörda aktörer och följa upp dessa.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska i så stor utsträckning som möjligt, och där det är lämpligt, samverka med civilsamhällesorganisationer i utformandet av insatser avseende bland annat utbildning till hälso- och sjukvården om våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Enheten Våld i nära relationer på Akademiskt primärvårdscentrum arbetar för att säkerställa att det finns kunskap om de säkerhetsåtgärder som finns framtagna för bland annat e-tjänsten Journal via nätet. Medarbetare har fått utbildning om de funktioner och rutiner som finns i e-tjänsten Journalen för att skydda utsatta individer. I handlingsplanen ingår även att ta fram en webbutbildning för hälso- och sjukvården om våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck under 2020.

Inom ramen för handlingsplanen får relevanta aktörer i uppdrag att tillse att information om hedersrelaterat våld och förtryck samt dess olika uttrycksformer finns lättillgängligt på Vårdgivarguiden och viss.nu.

Överväganden
Sammantaget bedömer hälso-och sjukvårdsnämnden att det finns ett brett utbud av information riktad mot både invånare och vårdgivare kring journalhantering på nätet där det framgår tydligt vilka möjligheter som finns för att skydda sin journal. Dessutom finns information om rutiner för vårdpersonal för att skydda patienter som lever under hot eller våldsförtryck från obehörig åtkomst till journaler. Inom ramen för handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck samt det regionala vårdprogrammet om våld i nära relationer förstärks tillgången till kunskap och information ytterligare.

Ovanstående ger en bild av de riktade informationsinsatser som sker i dagsläget.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Miljökonsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget förväntas få oförändrade administrativa konsekvenser.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Furmark
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-05-07

Region Stockholm

MOTION
2020-02-11

Ankom
Region Stockholm
2020 -02- 11
Dnr. RS 2020-0192
2020:14

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Motion av Gabriel Kroon, m.fl, SD om informationsinsatser mot hedersutsatta miljöer för en säker och personlig journalhantering

Att säkerställa att journaler och nätjournaler skyddas och säkras från intrång och informationsinhämtning av personer som inte äger rätt att ta del av journalen är synnerligen viktigt för att värna den personliga integriteten. Ännu viktigare blir detta skydd när det handlar om personer som kan drabbas av hot och våld kopplat till hederskultur.

Region Stockholm har i sitt yttrande lyft fram flera åtgärder som vidtagits för att säkerställa detta skydd för de som lever i hedersförtryck. Dessa åtgärder, tillsammans med det regionala vårdprogrammet för Våld i nära relationer, ger redan idag stora möjligheter att skydda journaler för de patienter som lever under hot- eller våldsförtryck.

Information om att dessa möjligheter och åtgärder finns måste förbättras och säkerställas till de utsatta. Det skydd och den säkerhet som finns för att värna den personliga integriteten i journalsystemen behöver bättre spridning. Personer som lever under hot och våld under hederskulturen saknar ofta möjlighet att ta del av samhällsinformation. Riktade informationsinsatser mot denna grupp är nödvändig, i kombination med de åtgärder som regionen vidtagit för att kunna ge de utsatta det nödvändiga skyddet.

Sverigedemokraterna föreslår Regionfullmäktige besluta:

att inleda och bedriva en informationssatsning riktad mot de hedersutsatta miljöerna, om vilka möjligheter som finns för att skydda och säkra personlig information i journalsystem och nätjournaler.

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Gabriel Kroon
SD

Helen Schoultz
SD

Britt-Mari Canhasi
SD